

Betaald zorgverlof in Duitsland en Zweden

Auteur(s):

Koopmans, I.
Stavenuiter, M.M.J.

Nijenrode Forum for Economic Research (NYFER). Bron: nyfer, De zorg voor het zieke kind. Betaald zorgverlof in een aantal Europese landen. Dit rapport maakt onderdeel uit van de Econometoets, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Tweede Kamer, 1998-1999, 26 447, Arbeid en zorg, nr. 3.

Verschenen in:

ESB, 84e jaargang, nr. 4227, pagina 797, 29 oktober 1999

Rubriek:

Beleid Wereldwijd

Trefwoord(en):

zorgverlof

Duitsland is een van de landen met een wettelijke regeling voor betaald zorgverlof. Al in 1973 kwam in de Bondsrepubliek Duitsland wetgeving tot stand die werknemers recht gaf op ziekgeld in geval van ziekte van hun kind. De regeling gold voor kinderen tot acht jaar en het aantal verlofdagen was vijf. Per januari 1992 werd de duur verlengd en de leeftijd van het te verzorgen kind verhoogd. De regeling is nu als volgt. Iedere werknemer heeft recht op tien dagen betaald verlof per ziek kind, tot een maximum van 25 dagen per jaar. Voor alleenstaanden bestaat er een recht van twintig dagen per kind, met een maximum van vijftig dagen. De regeling heeft betrekking op kinderen tot twaalf jaar. Een doktersverklaring is vereist.

In de praktijk meldt de werknemer de ziekte van het kind bij de werkgever. De werkgever is wettelijk verplicht de werknemer verlof te geven. De verzekerde werknemer ontvangt een uitkering van 70 % van het brutoloon. De uitkering wordt betaald uit de *Krankenversicherung* (de ziektewet). De kosten worden omgeslagen over de premie-opbrengsten.

In 1997 werd in Duitsland bijna 190 miljoen gulden aan de zorgverzekering besteed (waarvan in voormalig Oost-Duitsland ruim 102 miljoen). Dit is slechts 0,076 % van de totale uitgaven voor de ziektewet. In 1997 werd ruim 940.000 maal aanspraak gemaakt op de zorgverzekering. Ervan uitgaande dat ieder persoon eenmaal verlof opneemt, vormen de verlofgangers slechts 4 % van het totaal aantal verzekerden.

De gemiddelde verlofduur lag in 1997 op 3,12 dagen. Vrouwen maken veel vaker van het zorgverlof gebruik dan mannen; in 1997 was zowel in West- als Oost-Duitsland ruim 86 % van de verlofgangers vrouw.

Zweden kent eveneens een wettelijke regeling voor zorgverlof. Het maximum aantal dagen per jaar dat betaald verlof opgenomen kan worden is zestig. Ook dit verlof geldt alleen voor kinderen en niet voor andere zieke naasten. Het Zweedse zorgverlof valt onder de wettelijke regelingen voor ouderschapsverlof. De verschillende vormen van ouderschapsverlof behoren hier tot de verplichte sociale verzekeringen. Sinds 1986 bestaan twee vormen van ouderschapsverlof: ouderschapsverlof bij de geboorte van een kind en incidenteel ouderschapsverlof (waaronder het zorgverlof).

Het reguliere ouderschapsverlof bestaat uit 360 verlofdagen voor beide ouders (ingevoerd in 1989) en kan worden opgenomen tot het kind vier jaar wordt. In Zweden krijgt men 85 % van het laatstverdiende brutoloon, betaald uit de ziekgeldregeling.

Het incidenteel ouderschapsverlof bestaat allereerst uit vaderdagen, dat wil zeggen tien verlofdagen bij de geboorte van een kind. Daarnaast bestaan er verlofdagen die zijn bedoeld voor de verzorging van een ziek kind. Dit geldt voor kinderen tot en met twaalf jaar. Het maximum aantal dagen bedraagt zestig per jaar. Voor gehandicapte kinderen geldt de regeling tot en met 16 jaar. Gezinnen met één kostwinner krijgen dit verlof alleen als de thuisblijvende ouder het kind niet meer kan verzorgen door ziekte of besmetting. Als het kind langer dan een week ziek is, is een doktersverklaring nodig.

Over het gebruik van de verlofregeling zijn verschillende cijfers beschikbaar. Cijfers uit 1989 geven het volgende beeld. Het verlof bedroeg in dat jaar gemiddeld 2,5 dag per ziektegeval. Dit komt redelijk overeen met meer recente cijfers over de verlofduur in Duitsland. Per kind werden in Zweden gemiddeld bijna acht verlofdagen opgenomen, verdeeld over drie ziektegevallen. Uit recentere cijfers blijkt dat in 1996 meer dan 680.000 ouders ruim 4,5 miljoen hele dagen verlof opnamen. Dit zijn zo'n zeven dagen verlof per ouder.

In Nederland heeft het kabinet onlangs besloten betaald zorgverlof in te voeren. De wettelijke regeling zal recht geven op tien dagen betaald zorgverlof per jaar. Tijdens deze periode wordt 70 % van het loon doorbetaald. In tegenstelling tot de Duitse regeling kan het verlof niet alleen worden opgenomen voor de zorg van zieke kinderen, maar ook voor de zorg van overige zieke gezinsleden. Bovendien is de financiering anders. De werkgever hoeft de 70 % doorbetaling van het loon maar voor de helft te betalen. De andere 35 % wordt vergoed door de overheid.

Afgaande op de Duitse cijfers valt een miljardenstrop, zoals VNO-NCW voorspelt, niet te verwachten. Om de kosten te beperken pleiten wij ervoor de personenkring, evenals in Duitsland, af te bakenen tot de verzorging van kinderen tot twaalf jaar. Voor alleenstaande

werkende ouders kan dan het maximum aantal dagen verlof worden verdubbeld. De verzorging van zieke partners, ouders en andere naasten kan via een afzonderlijke regeling tot stand worden gebracht.

Thema: zorgverlof

F.H. Huizinga en B.J. Kuipers, [Tien dagen zorgverlof](#)

I. Koopmans en M.M.J. Stavenuiter, [Er is méér dan zorgverlof](#)

I. Koopmans en M.M.J. Stavenuiter, Beleid wereldwijd: Betaald zorgverlof in Duitsland en Zweden

J. de Haan en R. Inklaar, [Verhandelbare tekortrechten voor de EMU](#)
